

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

Supreme Court Chamber
Chambre de la Cour suprême

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩ កញ្ញា ២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ/អ.ជ.ត.ក(២១)
Case File/Dossier N°. 002/19-09-2007-ECCC-TC/SC (21)

នៅចំពោះមុខ:

ចៅក្រម គង់ ត្រីម ជាប្រធាន
ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE
ចៅក្រម Agnieszka KLONOWIECKA-MILART
ចៅក្រម ម៉ុង មុនីចរិយា
ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA
ចៅក្រម សោម សិរិវឌ្ឍ
ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

កាលបរិច្ឆេទ:

ថ្ងៃទី ២៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២

ភាសា:

ខ្មែរ/អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

សាធារណៈ

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំពន្យារពេលក្នុងការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខត្តាមៗ

សហព្រះរាជអាជ្ញា:

ជា លាង
Andrew CAYLEY

ជនជាប់ចោទ

នួន ជា

មេធាវីជនជាប់ចោទ

ស៊ុន អរុណ
Michiel PESTMAN
Victor KOPPE

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើម

បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ពេជ អង្គ
Elisabeth SIMONNEAU
FORT

១. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល (“អ.ជ.ត.ក”) នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អ.វ.ត.ក”) សម្រាប់ការកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នៅចន្លោះថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី ៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ បានទទួលសំណើមួយ ដែលសហមេធាវីរបស់ នួន ជា (“មេធាវីការពារក្តី”) បានដាក់កាលពីថ្ងៃទី ១៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ដែលបានស្នើសុំការពន្យារពេលរហូតដល់ថ្ងៃទី ០៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣ ដើម្បីដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខ ភ្លាមៗជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលត្រូវបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី ២៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំឱ្យមានចំណាត់ការជាបន្ទាន់ ប្រឆាំងនឹងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង ការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា^១។ មេធាវីការពារក្តីក៏បានស្នើសុំ ការអនុញ្ញាតដើម្បីដាក់ជាភាសាអង់គ្លេស នូវបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចមួយទៀត របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលត្រូវបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី ២៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ ពាក់ព័ន្ធនឹង សំណើសុំវិធានការបន្ទាន់ ប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែករបស់រដ្ឋាភិបាលចូលកិច្ចការរដ្ឋបាលរបស់តុលាការ ដោយការបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងមានឆាប់ៗតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន^២។ ក្នុងការគាំទ្រសំណើនេះ មេធាវីការពារក្តីបានអះអាងថា ការខ្វះខាតជាក់លាក់អំពីនីតិវិធី និងពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់ បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ បានកើតឡើងកាលពីពេលថ្មីៗ^៣។ សហព្រះរាជអាជ្ញាពុំបានឆ្លើយតបទៅនឹង សំណើនេះទេ ។
២. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលកត់សម្គាល់ឃើញថា កាលពីថ្ងៃទី ០៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូងបានចេញអនុស្សរណៈមួយ ដែលបានបញ្ជាក់អំពីពេលវេលាមិនធ្វើសវនាការសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១២ ដែលរួមបញ្ចូលពីថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ដល់ថ្ងៃទី ៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣ (“ការ សម្រាកមិនធ្វើសវនាការនាសិសិវដូវ”) ដែលនៅក្នុងអំឡុងពេលនោះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនឹង

¹ សំណើសុំពន្យារពេលដើម្បីដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងលើសំណើសុំឱ្យមានចំ ណាត់ការជាបន្ទាន់ប្រឆាំងនឹងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស ហោ ណាំហុង ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៣៥, ឯកសារ E219/3/1/1.1, ថ្ងៃទី ១៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ (“សំណើ”), កថាខណ្ឌ ១-៥, ដែលយោងទៅលើ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើអនុលោមតាមវិធាន ៣៥ ដែលសុំឱ្យមានចំណាត់ការជាបន្ទាន់ចំពោះរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស ហោ ណាំហុង (ឯកសារ E219), ឯកសារ E219/3, ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ និងដែលបានដាក់នៅថ្ងៃទី ២៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ (“សេចក្តីសម្រេចលើចំណាត់ការបន្ទាន់”)។

² សំណើ, កថាខណ្ឌ ៦, ដែលយោងទៅលើ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំឱ្យមានវិធានការជាបន្ទាន់ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៣៥ នៃ វិធានផ្ទៃក្នុង, ឯកសារ E189/3 ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ និងដែលបានដាក់នៅថ្ងៃទី ២៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ (“សេចក្តី សម្រេចលើវិធានការជាបន្ទាន់”)។

³ សំណើ, កថាខណ្ឌ ១-៦។

មិនធ្វើសវនាការ ហើយការដាក់ឯកសារនឹងពុំត្រូវបានអនុញ្ញាត។⁴ អនុស្សរណៈឆ្នាំ ២០១២ បានបញ្ជាក់ថា “នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃថ្ងៃផ្អាកមិនធ្វើសវនាការដូចបញ្ជាក់ខាងលើ [...] ផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការនឹងមិនទទួលបានឯកសារណាមួយសម្រាប់ដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ឡើយ” ហើយ “ក្នុងករណីដែលពេលវេលាកំណត់ចូលក្នុងថ្ងៃណាមួយក្នុងអំឡុងថ្ងៃសំរាកខាងលើ កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ការដាក់ឯកសារគឺគិតនៅថ្ងៃចូលធ្វើការដំបូងក្រោយថ្ងៃផ្អាកសវនាការ”⁵។

- ៣. កាលពីថ្ងៃទី ១០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានទទួលការសាកសួរមួយអំពីនីតិវិធីនៃការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ដែលពេលវេលាកំណត់ស្ថិតនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការសម្រាកមិនធ្វើសវនាការនាសិសិរដ្ឋរ⁶។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានឆ្លើយតបថា ពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់ឯកសារទាំងអស់ និងនីតិវិធីដូចមានបញ្ជាក់ក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង⁷ និងសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត⁸ គួរត្រូវបានអនុវត្តដូចសព្វដង⁹។ នៅថ្ងៃបន្ទាប់ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញអនុស្សរណៈមួយដែលបានបញ្ជាក់អំពីពេលវេលាមិនធ្វើសវនាការសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៣ ដែលបានគូសបញ្ជាក់អំពីនីតិវិធីនៃការដាក់ឯកសារដែលស្រដៀងនេះ និងពេលវេលាកំណត់ដូចនៅក្នុងអនុស្សរណៈឆ្នាំ ២០១២ ដែរ ប៉ុន្តែលើកនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបញ្ជាក់ថា “ការអនុវត្តបែបនេះមិនប៉ះពាល់ដល់ការដាក់ឯកសារចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះផ្សេងទៀតទេ ដោយរួមបញ្ចូលទាំងការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗផងដែរ”¹⁰។
- ៤. អនុលោមតាមវិធាន ៣៩(៣) និងវិធាន ១០៧(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំឱ្យមានចំណាត់ការបន្ទាន់ និងសេចក្តីសម្រេចលើ

⁴ អនុស្សរណៈពីចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានចំណងជើងថា “ពេលវេលាដែលអង្គជំនុំជម្រះមិនធ្វើសវនាការក្នុងឆ្នាំ ២០១២” ឯកសារ E165, ថ្ងៃទី ៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ (“អនុស្សរណៈឆ្នាំ ២០១២”)។

⁵ អនុស្សរណៈឆ្នាំ ២០១២, កថាខណ្ឌ ២។

⁶ សារអេឡិចត្រូនិកពី Tanya Rene PETTAY អ្នកពិគ្រោះយោបល់ផ្នែកច្បាប់របស់ អៀង សារី ដែលមានចំណងជើងថា “សំណួរពាក់ព័ន្ធនឹងពេលវេលាមិនធ្វើសវនាការនាសិសិរដ្ឋរ” ដែលបានធ្វើនៅថ្ងៃទី ១០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ នាវេលាម៉ោង ១២ និង ២១ នាទី។

⁷ វិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក, វិសោធនកម្មលើកទី ៨, ថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១ (“វិធានផ្ទៃក្នុង”)។

⁸ សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក, វិសោធនកម្មលើកទី ៨, ថ្ងៃទី ៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ (“សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”)។

⁹ សារអេឡិចត្រូនិកពី Sheila PAYLAN, មន្ត្រីច្បាប់នៃអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល, ដែលមានចំណងជើងថា “តប៖ សំណួរពាក់ព័ន្ធនឹងពេលវេលាមិនធ្វើសវនាការនាសិសិរដ្ឋរ” ដែលត្រូវបានធ្វើនៅថ្ងៃទី ១០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ នាវេលាម៉ោង ១៦ និង ១២ នាទី។

¹⁰ អនុស្សរណៈពីចៅក្រម និល ណុន, ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានចំណងជើងថា “កាលបរិច្ឆេទដែលអង្គជំនុំជម្រះមិនធ្វើសវនាការក្នុងឆ្នាំ ២០១៣” ឯកសារ E253, ថ្ងៃទី ១១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ (“អនុស្សរណៈឆ្នាំ ២០១៣”), កថាខណ្ឌ ២។

សំណើសុំឱ្យមានចំណាត់ការភ្លាមៗ ទាំងពីរនេះ គឺនៅថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២¹¹។ មេធាវីការពារក្តីអះអាងថាផ្អែកតាមអនុស្សរណៈឆ្នាំ ២០១២ ខ្លួនបានសន្និដ្ឋានថា ពេលវេលាកំណត់ថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ត្រូវបាន “លើក” ទៅថ្ងៃទី ៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣ វិញ¹²។ ដោយចង្អុលទៅវិធាន ១០៦(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងដែលចែងថា “បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗត្រូវដាក់ជូនក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង” មេធាវីការពារក្តីបានអះអាងថា ការសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនដែលថាបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានរងការប៉ះពាល់ គឺជាការសន្និដ្ឋានសមហេតុផល¹³។ ហេតុដូច្នោះ សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអនុលោមតាមវិធាន ៣៩(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងមាត្រា ៧.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត ដើម្បីជួសជុលសងនូវពេលវេលារបស់ពួកគាត់ក្នុងការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗទាំងពីរ ដែលត្រូវបាន “កាត់បន្ថយយ៉ាងច្រើនដោយពុំមានការរំពឹងទុក”¹⁴។

៥. ជាវិធានទូទៅ ពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់ឯកសារត្រូវបានពន្យារ លើកណាតែពេលវេលាទាំងនោះត្រូវនឹងថ្ងៃសៅរ៍ ថ្ងៃអាទិត្យ ថ្ងៃឈប់សម្រាកជាសាធារណៈនៅកម្ពុជា ឬថ្ងៃឈប់សម្រាកផ្លូវការផ្សេងៗ ដែល អ.វ.ត.ក ឈប់សម្រាក ប៉ុណ្ណោះ¹⁵។ វិធាន ៣៩(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងអំពីលទ្ធភាពដែលពេលវេលាកំណត់ដែលត្រូវបានដាក់ *ក្នុងចំណោមចំណុចផ្សេងៗ* “តាមរយៈការសម្រេចរបស់ចៅក្រម” ប៉ុន្តែ “ក្នុងករណីសមស្រប” ប៉ុណ្ណោះ។ វិធាន ៣៩(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងក៏ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យចៅក្រម “ពន្យារពេលវេលាកំណត់ណាមួយដែលពួកគាត់បានដាក់” ឬ “ទទួលស្គាល់សុពលភាពនៃចំណាត់ការណាមួយដែលត្រូវបានអនុវត្ត បន្ទាប់ពីពេលផុតរលត់នៃពេលវេលាកំណត់ ដូចមានចែងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងទាំងនេះអំពីលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ ប្រសិនបើមាន នៅពេលពួកគាត់យល់ថាសមស្រប”¹⁶។ រយៈពេលណាមួយដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងគូសបញ្ជាក់ថា ខ្លួននឹងពុំធ្វើសវនាការ ពុំចាត់ទុកជាថ្ងៃឈប់សម្រាកជាផ្លូវការឡើយ ហើយពុំមានអានុភាពលើភារកិច្ចតាមផ្លូវតុលាការ ដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមានកាតព្វកិច្ចដើម្បីអនុវត្តឡើយ។

៦. ពុំមានអ្វីមួយនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង ឬសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត ដែលផ្តល់សិទ្ធិអំណាចទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដើម្បីហាមឃាត់ផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការ មិនឱ្យទទួលយកការដាក់ឯកសារនៅក្នុងអំឡុងពេល

¹¹ សេចក្តីជូនដំណឹងជាមុនអំពីសេចក្តីសម្រេចនាពេលបច្ចុប្បន្នរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើសំណើត្រូវបានផ្តល់ទៅមេធាវីការពារក្តី តាមរយៈសារអេឡិចត្រូនិកនៅថ្ងៃទី ២០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ នាវេលាម៉ោង ១៣ និង ៥៩ នាទី។
¹² សំណើ, កថាខណ្ឌ ១-៣។
¹³ សំណើ, កថាខណ្ឌ ៣-៥។
¹⁴ សំណើ, កថាខណ្ឌ ៥។
¹⁵ សូមមើល វិធាន ៣៩(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ សូមមើលផងដែរ មាត្រា ២.៣ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត។
¹⁶ សូមមើលផងដែរ មាត្រា ៨.១ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត។

